

Comisia pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova

DISPOZIȚIA

nr. 1 din 27 decembrie 2024

În conformitate cu art. 22 din Legea nr. 212/2004 privind regimul stării de urgență, de asediu și de război (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2004, nr. 132-137, art. 696), cu modificările ulterioare, art. 2 din Hotărârea Parlamentului nr. 286/2024 privind declararea stării de urgență (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2024, nr. 522-524, art. 720) și pct. 6-9 din Regulamentul Comisiei pentru Situații Excepționale, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1340/2001 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2001, nr. 150-151, art. 1387), cu modificările ulterioare, Comisia pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova

DISPUNE:

1. În vederea sensibilizării opiniei publice privind necesitatea și importanța consumului rațional de resurse energetice, furnizorii de servicii media, deținători de licențe de emisie, vor asigura difuzarea în orele de maximă audiență a materialelor cu conținut informativ privind măsurile de eficientizare a consumului de resurse energetice, precum „Economisiți energia electrică în orele de vârf: între 07.00 și 11.00 și 18.00 și 23.00 pentru a plăti mai puțin și a evita riscul unor deconectări” sau „Consumați eficient energia electrică, termică și combustibilii”.

2. În vederea evitării riscurilor de deconectare a energiei electrice, dar și a reducerii costurilor semnificative cauzate de consumul energiei electrice de avarie, începând cu 1 ianuarie 2025:

2.1. Administratorii clădirilor publice și ai unităților comerciale vor asigura, inclusiv prin afișarea instrucțiunilor și materialelor informative:

2.1.1. reducerea iluminatului interior al clădirilor cu cel puțin 30%, acolo unde este posibil, și deconectarea acestuia de îndată ce încăperile sunt neocupate;

2.1.2. deconectarea vitrinelor, a iluminatului decorativ, arhitectural și publicitar (interior și exterior), cu excepția iluminatului firmei (*în sensul Legii nr. 62/2022 cu privire la publicitate*) în timpul orelor de program;

2.1.3. limitarea funcționării scărilor rulante/escalatoarelor între orele 07.00-11:00 și 18.00-23.00;

2.2. Întreprinderile cu proces de producere energofag (cuptoare electrice, aparate de sudură cu arc electric, instalații de topire electrică etc.) vor organiza programul

de lucru astfel încât procesele în care se utilizează cea mai mare parte a energiei electrice să fie executate în afara orelor 07.00-11.00 și 18.00-23.00;

2.3. Administratorii întreprinderilor de alimentare cu apă și canalizare vor regla regimul de funcționare a pompelor bazinelor de acumulare astfel încât să fie redus la minimum consumul de energie electrică între orele 07.00-11.00 și 18.00-23.00 și să fie utilizat la maximum potențialul bazinelor de acumulare;

2.4. Autoritățile publice centrale și locale vor evalua posibilitățile și vor lua măsurile necesare pentru reducerea consumului de energie electrică, în special în orele de vârf (07.00-11.00 și 18.00-23.00), dar fără a afecta siguranța și sănătatea cetățenilor sau funcționarea serviciilor esențiale;

2.5. Administratorii blocurilor locative și ai altor clădiri cu ascensoare vor plasa, la locul de chemare a acestora la parter, anunțul: *„În contextul riscului întreruperilor energiei electrice în orele consumului de vârf, nu se recomandă folosirea liftului în intervalele 07:00-11:00 și 18:00-23:00, pentru evitarea blocării în mers a acestuia”*.

3. Prin derogare de la prevederile art. 66 alin. (2) și art. 70 alin. (8) din Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică și de la clauzele contractelor bilaterale de vânzare-cumpărare încheiate între părți, în cazul neachitării energiei electrice furnizate/livrate în termenele indicate în contracte și/sau facturile/conturile de plată în perioada stării de urgență, între participanții pieței cu amănuntul și angro a energiei electrice nu vor fi calculate penalități, dobânzi de întârziere, precum și alte sancțiuni pecuniare, pentru o perioadă care nu va depăși 45 zile.

4. Prin derogare de la prevederile art. 83 alin. (2) și art. 87 alin. (8) din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale și de la clauzele contractelor bilaterale de vânzare-cumpărare încheiate între părți, în cazul neachitării gazelor naturale furnizate/livrate în termenele indicate în contracte și/sau în facturile/conturile de plată în perioada stării de urgență, furnizorul de gaze naturale nu va calcula unităților termoeenergetice, care desfășoară activitatea de producere, de distribuție sau de furnizare a energiei termice, dobânzi de întârziere, precum și nu va aplica acestora alte sancțiuni pecuniare, pentru o perioadă care nu va depăși 45 zile.

5. În cazul apariției deficitului de energie electrică în sistemul electroenergetic național, în scopul majorării capacității de generare a energiei electrice la centralele electrice de termoficare urbană:

5.1. Prin derogare de la prevederile art. 9 alin. (2) lit. m) din Legea nr. 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării și pct. 52, 64, 66 și 69 din Regulamentul cu privire la indicatorii de calitate a serviciilor de distribuție și furnizare a energiei termice, aprobat prin Hotărârea Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică nr. 484/2017, pe perioada stării de urgență, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică nu va aplica

sanctiuni și penalități titularilor de licență în situația în care aceștia vor majora, contrar graficelor de temperatură aprobate, valorile de calcul prestabilite pentru fiecare sistem de alimentare centralizată cu energie termică. Cheltuielile aferente majorării capacității de generare a energiei electrice în regim de condensare vor fi recunoscute de către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică în prețurile reglementate pentru producerea energiei electrice.

5.2. Pe perioada stării de urgență, prin derogare de la prevederile art. 92 alin. (3¹) din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale și de la clauzele contractelor de echilibrare, ale contractelor privind prestarea serviciului de flexibilitate prin stocare în conductă încheiate cu furnizorii care furnizează gaze naturale în contextul obligațiilor de serviciu public stabilite la art. 89 și 90 din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale, pentru recuperarea prejudiciului financiar cauzat furnizorului său de la crearea dezechilibrelor, furnizorul de gaze naturale nu va calcula centralelor electrice de termoficare urbană penalități, dobânzi de întârziere, precum și nu va aplica acestora alte sancțiuni pecuniare, iar operatorul sistemului de transport gaze nu va calcula plata pentru dezechilibre negative sau pozitive înregistrate zilnic și plata pentru serviciul de flexibilitate prin stocare în conductă. Furnizorul de gaze naturale va restabili volumul de gaze naturale echivalent dezechilibrului creat în termen de până la 10 zile.

6. Prin derogare de la prevederile Codului rețelelor de gaze naturale nr. 420/2019, în cazul sistării livrărilor de gaze naturale către consumatorii malului stâng al Nistrului, efectuate de SAP „Gazprom” în baza contractului existent cu SA „Moldovagaz”, OST SRL „Vestmoldtransgaz” nu va plasa licitații trimestriale, lunare, zilnice și intra-zilnice de rezervare a capacității și nu va accepta nominalizări la punctul de interconectare Grebeniki, până la îndeplinirea condițiilor de garantare a tranzitului de către SRL „Tiraspoltransgaz”.

7. Pe perioada stării de urgență, prin derogare de la art. 81² din Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică și art. 100 alin. (4²) din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale, în cazul în care, în pofida ajustărilor prețurilor reglementate pentru furnizarea energiei electrice și/sau gazelor naturale, furnizorii la prețuri reglementate înregistrează devieri tarifare mai mari de 5% din costurile de furnizare a energiei electrice și/sau gazelor naturale stabilite în prețurile reglementate, devierile tarifare constituite în perioada stării de urgență, precum și cele constituite în anul 2024, vor fi recuperate de la furnizorii serviciului universal și de ultimă opțiune pe piața energiei electrice și furnizorii cu obligația de serviciu public și de ultimă opțiune pe piața gazelor naturale care desfășoară activitate pe piața cu amănuntul de energie electrică și/sau gaze naturale, care au generat devierile tarifare corespunzătoare.

8. În scopul asigurării sustenabilității și activității fiabile a titularilor de licență care desfășoară activități de producere, distribuție și furnizare a energiei termice și producere a energiei electrice prin cogenerare, prin derogare de la procedurile și

termenele stabilite în Legea nr. 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării, Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică, Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică și Legea nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, Codul administrativ nr. 116/2018, precum și de la Metodologia de calculare, aprobare și aplicare a prețurilor reglementate de producere a energiei electrice de către centralele de termoficare urbane și tarifelor pentru producerea, distribuția și furnizarea energiei termice, aprobată prin Hotărârea ANRE nr. 396/2019, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, în termen de până 5 zile lucrătoare de la data emiterii prezentei dispoziții, va efectua din oficiu ajustarea prețului pentru energia electrică produsă și a tarifului pentru energia termică livrată consumatorilor de către întreprinderile din sectorul termoenergetic, care desfășoară activitatea de producere, de distribuție sau de furnizare a energiei termice, în baza componentelor incluse în preț și tariful în vigoare, aplicând prețul actual de achiziție a gazelor naturale.

9. În cazul majorării prețurilor la energia electrică procurată pe piața angro de către furnizorii serviciului universal și/sau de ultimă opțiune, furnizorul central și operatorii de sistem, care va genera un impact mai mare de 3 % asupra veniturilor determinate la aprobarea prețurilor/tarifelor în vigoare, prin derogare de la procedurile stabilite în Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică, în Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică și în Legea nr. 239/2008 cu privire la transparența în procesul decizional, în termen de 5 zile lucrătoare de la recepționarea cererilor de ajustare a prețurilor/tarifelor, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică va ajusta și publica tarifele de distribuție și transport a energiei electrice și prețul reglementate pentru energia electrică furnizată de furnizorul central de energie electrică și prețurile reglementate de furnizare a energiei electrice către consumatorii finali.

10. Autoritățile administrației publice locale de nivelul întâi, nivelul al doilea sau de nivel special, precum și instituțiile publice de toate nivelurile, care dispun de centrale termice care funcționează pe bază de gaze naturale și centrale termice care funcționează pe bază de biocombustibili solizi, au responsabilitatea de a asigura, în mod prioritar, administrarea, întreținerea tehnică și utilizarea corespunzătoare a centralelor termice care funcționează pe bază de biocombustibil solid, în conformitate cu destinația acestora.

11. Prin derogare de la prevederile art. 255 din Codul de procedură civilă nr. 255/2003 și art.22 alin. (1) lit. g), q), t), art. 24, art. 60, art. 63 alin. (1) lit. a) din Codul de executare nr. 443/2004, pe perioada stării de urgență, în vederea protejării interesului economic general, precum și pentru a asigura continuitatea furnizării serviciului public de alimentare cu energie electrică, termică și gaze naturale - a serviciilor de importanță socială majoră:

11.1. Pe perioada stării de urgență, se suspendă procedurile de executare silită a documentelor executorii, în cadrul cărora furnizorii, distribuitorii, transportatorii de energie electrică, termică și gaze naturale au calitatea de debitor.

11.2. Pe perioada stării de urgență, se suspendă calcularea dobânzilor și penalităților în cadrul procedurilor de executare silită, în cadrul cărora furnizorii, distribuitorii, transportatorii de energie electrică, termică și gaze naturale au calitatea de debitor.

12. În scopul acoperirii consumului energiei electrice pentru necesitățile furnizorilor și operatorilor de sistem reglementați prioritar din sursele interne de generare a energiei electrice:

12.1. Începând cu 1 ianuarie 2025, exportul de energie electrică este interzis în intervalul orelor 06:00 - 23:00 (EET), cu excepția zilelor de duminică și a sărbătorilor zile nelucrătoare, urmând ca energia electrică să fie tranzacționată doar pe piața internă.

12.2. Producătorii și/sau furnizorii de energie electrică de pe piața internă care nu au semnat contracte de vânzare-cumpărare a energiei electrice pe piața internă, vor tranzacționa energia electrică către SA „Energocom”, cu încheierea contractelor corespunzătoare la prețul plafon care nu va depăși cel mai mic preț al energiei electrice pe care îl are contractat furnizorul cu obligație de serviciu public SA „Energocom” în baza contractelor bilaterale cu producătorii de energie.

12.3. Părțile responsabile de echilibrare, cu excepția SA „Energocom”, care includ participanți la piața energiei electrice care nu îndeplinesc prevederile pct 12.2., nu vor fi remunerate pentru dezechilibrele pozitive (excedent).

12.4. Operatorul sistemului de transport ÎS „Moldelectrica” va seta la zero valorile capacității la alocările zilnice în direcția export, pe toate granițele, pentru intervalul orar specificat la pct. 12.1. Capacitatea la alocările lunare pe direcția export vor fi setate la zero pentru alocările lunare ulterioare.

12.5. Fluxul neintenționat (fluxul tehnologic) nu se va considera export de energie electrică interzis în conformitate cu prevederile pct. 12.1.

12.6. În scopul corectării poziției sale nete contractuale și diminuării eventualelor dezechilibre dintre cantitățile prognozate, efectiv produse și livrate, producătorii/furnizorii de energie electrică produsă din surse regenerabile autohtone au dreptul de a efectua tranzacții pe parcursul zilei.

13. În condițiile lipsei congestiilor de rețea efective, în termen de până la 31.01.2025, la solicitarea potențialilor producători care au fost deținători de avize de racordare a centralelor electrice și care au finalizat cel puțin etapa coordonării cu operatorul de sistem a proiectului de execuție pentru respectiva centrală electrică, operatorii de sistem emit un aviz de racordare, cu termenul limită de valabilitate 10.02.2025. Avizele de racordare respective vor include condiționalități în funcționarea centralelor electrice privind eventuale limitări de injecție, în cazurile unor congestii efective de rețea ca urmare a punerii în funcțiune a centralelor electrice în baza avizelor de racordare valabile la

momentul intrării în vigoare a prezentei dispoziții, până la implementarea măsurilor de întărire de rețea, conform legislației în vigoare.

14. Se permite amplasarea temporară, pe perioada stării de urgență, a generatoarelor electrice pe terenurile proprietate publică, adiacente proprietății private, fără coordonarea prealabilă a schemei de amplasare, cu respectarea normelor de siguranță, acces și ordine publică. Entitățile care vor face uz de prezenta derogare se obligă ca, în termen de 5 zile lucrătoare după instalare, să prezinte schema amplasării generatorului către autoritatea gestionară a terenului în cauză.

15. Prin derogare de la prevederile Legii nr. 131/2015 privind achizițiile publice, autoritățile contractante au dreptul de a achiziționa serviciile de furnizare a energiei electrice, gazelor naturale, energiei termice, apei și canalizării, direct de la furnizorul de ultimă opțiune sau furnizorul universal, în contextul obligației de serviciu public la tarifele reglementate.

Autoritățile/instituțiile bugetare, în cazul achiziționării serviciilor menționate supra, în contextul obligației de serviciu public la tarifele reglementate, înregistrează angajamentele asumate la Trezoreriile Regionale, în limitele alocațiilor bugetare, în temeiul acordurilor privind/de asumare/reglementare a furnizării/livrării energiei electrice, gazelor naturale, energiei termice, apei și canalizării, cu aplicarea semnăturii autorității/instituției bugetare și a furnizorului de ultimă opțiune sau furnizorului universal, cu indicarea volumelor și sumelor contractate.

Autoritățile contractante prezintă Agenției Achiziții Publice informații în acest sens, în conformitate cu prevederile art. 5 alin. (2) din Legea nr. 131/2015.

16. Dispozițiile Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova sunt obligatorii și executorii pentru conducătorii autorităților administrației publice centrale și locale, ai agenților economici, ai instituțiilor publice, precum și pentru cetățeni și alte persoane aflate pe teritoriul Republicii Moldova.

17. Prezenta Dispoziție intră în vigoare din momentul emiterii și se publică pe pagina web oficială a Guvernului

Prim-ministru
Președinte al Comisiei

Dorin RECEAN